

en uit de hie-
rik Na 1619
saamkomen
om de letterij
heid het niet
heid bescher-
opvalten, tot
Kerk is ge-
ds aan bouden
Kerk is één
st, waarboven
de overheids-
stelijke schade
dat ook wel
id van haar
id, en in de
stien ze beslist
aandigheid der
Overheid zich
beriep op het
acht de Cal-
id in kerke-
daarmede
van het ecclie-
stische beginsel
eren daarvoor
a ze met kleem
id duidelijk te
ent hier geen
Kerk niet de
us als Koning
n onze vaderen
egen elkander,
oben die beide
verzoenlijk zijn.
e aan de Over-
heid daarvan
die priesters te
Kerk en daer-
de predikanten
te toe. Maar als
met hetzelfde
cauten afzette
verving, dan
ande, niet, dat
bruik maakte
Overheid geen
a te stellen of
alleen aan de
historie, hand-
teerd beginsel,
d, van de zelf-
Kerk. Dat is
istaf, waaraan
zuid moet be-
cherming, hulp
hoe of op wat
eid der Kerk
ve daarom on-
de vrijheid en
e eerste en het
ning der Over-
en, dan om de
kwaren en te
ij, dat de Over-
de te hand-
kerkdienst, het
f te bevorde-
heeft te doen
of wering van
woorden heb-
bender nog heb-
de Overheid
maken op de
ten ze, mits in
voor ons geen
verheid heeft
te beschre-
ans nog door
of verhanden
en te straffen.
an Christus te
hiking van het
verlet te laten
eral het Evan-
t door zelf de
at naar Gods
e niet toekomt,
prediking rog
onze koloniën,
te steunen en
te noeken sticht
af aan de zen-
ke slechts noede
redellen onder
t omgekeerde
Overheid naar
e doen.
dele auidvindi-
taak der Over-
id uitgedrukt,
enkele voor-
aken, waarom
XXXVI, zoo-
kunnen hand-
t verwijt ons
opvatting van
rouw zijn ge-
ven onder de
verstaan, dan
an de erfenis,
gste en kost-
n strijd voor
ijkheid van de
haar Koning

Haar *Ben half jaar in Amerika* opgedragen aan Mrs. CAROLINE ATWATER, is een omge-
werkte en zeer vermeerderde herdruk van deze
brieven, en bevat tevens haar opstel over het
Kerkelijk leven in Amerika, dat in „Ons Tijd-
schrift“ een plaats vond.
Dit alles ligt nu in een, uit typografisch
oogpunt, keurig uitgevoerd, fraai geboonden boek
van 447 bladzijden voor ons.
De uitgever DAAMEN heeft er eer van.
Had ik reeds vroeger de brieven uit Amerika,
tegen als in „Timotheus“ stonden, met genoegen
gelezen, nu ik ze hier in boekvorm voor mij had,
heeft de herlesing nog groter genoegen verschaft.
Het is toch mettedaard aan de schrijver
gelukt, ons een beeld bij te brengen van dat
Amerika, wat zij zelf, in tegenstelling met het
materialistische, als het idealistische Amerika
aanduidt.
Het Amerika van Washington en Lincoln,
van Longfellow en Motley — de sfeer van
Roosevelt's *American idols*.
Het boek leest, in vlotten stijl geschreven,
alteprijtig.
Mij. KUYPER, die de gave besit om menschen
en dingen goed waar te nemen, weet het ook
aardig te zeggen.
Het aantrekkelijke van dit boek zal voor zijn
lezers, evenals voor mij, zijn, dat het
verplaatst in een vrijwel onbekende wereld.
Maar wat het, voor mij althans, daarbij
bijzonder belangrijk maakt is, dat het zoo
in-subjectief is.
Telkens vernemen wij hoe de schrijfster dat
alles nu vindt.
Schier geen bladzijde zonder een waarde-
oordeel.
En dat geeft aan *Ben half jaar in Amerika*
zijn warmte, zijn innigheid. Zet er den stempel
van de persoonlijkheid op.
Ge niet er uit hoe al dat vreemde en nieuwe
zich afspeelt in het bewustzijn van een jonge,
hollandische Calviniste van onze tijd.
Lies mij een passus mogen afschrijven.
„In de SAOR CHAPEL laat men dan ook pre-
dikanten van allerlei kleur de diensten leiden.
Te hoor er een uitstekend redenaar, die met
meer wate en moete opmerkingen begint. I
gloeiende termen gewagt hij van den zin tot
verenigen en verbondenen, die thans Christenen
zooveel nader tot elkander brengt. Maar aan
het slot dient hij ons nog even een kleine ver-
maning toe, dat in die algemeene broederschap
nog niet zijn opgenomen... de moderneren.
Dat die het toch ook zoo „goed moeten“ en
zoo veel goed doen.
Dat is een der adders, die hier onder het
gras schuilen. In den hartstocht tot verenigen
ziet men eerst kleine, dan groote beginselver-
schillen over 't hoofd.
Het is goed, muren aftebreken, die menschen-
werk zijn, maar wec de hand, die zonder oor-
deel den onderscheid ook grenzen ontbloot, die
God bevelen heeft in stand te houden en te
bewaken“ (p. 208).
Tot zover Mij. KUYPER.
Deze en dergelijke uitdagingen acht ik daarom
belangwekkend, omdat zij mij een blik gunnen in
de wijze waarop de Amerikaanse toestanden
raagden in een bewustzijn tot welks inhoud,
onder meer, behoort de overtuiging van het
ongevoorloofde van de verlaning der grenzen
en van het plichtmatige van het de wacht hou-
den bij het beginsel.
En hier kom nog iets bij. Deze en dergelijke
uitdagingen waken ook mijn sympathie voor
het boek, omdat zij het maken tot een boek
in mijn geest en naar mijn hart, tot een gere-
formeerd boek.
Was ik „modern“, ik zou, om iets te noemen,
over dien „adder onder 't gras“ op zoo mij ten
eerste voorontwaarden en misachtig wel met
een paar krachtige investieven aan het adres
van de „in enghartig dogmatisme bevangene“,
of zoo iets, het boek verstoort dichtlaan.
Nu ik echter niet „modern“, ben, heeft: „Dat
is een der adders, die hier onder het gras schuilen“,
op p. 208, mijn volle instemming en voel ik
daarin verwantschap met de schrijfster op het
stuk van Geloofverruiging.
Nog een passus om te doen zien, hoe
aan deze waarnemer, als ze wil, niets ont-
gaat; ook niet het contrast.
„Sommige kerken maken deze koren onrecht
baar door ze achter een gordijntje te zetten.
Maar als 't koor opstaat om te zingen, zien men
soms ten gehede rij veeën en pluimen boven
't gordijntje nisteken en op de maat van 't
gezang heen en weer wiggelen.“ p. 196.
Velen zouden dat „niet eens hebben gezien“.
Moer is kunnen willen zien.
Zij verstaat die kunst en ziet nu dat heel-
male van het op de maat van 't gezangheen en
weer wiggelen van veeën en pluimen, waarvan
zich voor haar associëert de gedachte, „dameshoeden“,
die zij echter, van wege 't gordijntje, niet
siet, en welk in de maat meedoën van pluimen
en veeën met het plichtmatig stigen van menschen
dan zoo contrastieert.
Zeker, van de gave der kunst om dergelijke
dingen te willen zien, kan 'n menschen in deze
wereld voor zich zelf vaak niet hebben. Maar
toch is deze gave voor wie *amant* willen
schrijven, onmisbaar. En als het best dezer
gave bij zijn schrijfster drukt *Ben half jaar
in Amerika* dan ook zijn met 't onderschatten
goede eigenschap van zijn lezers niet licht te
vervelen.
Dit jongste werk van Mij. KUYPER komt
mij voor het best geslaagde van al wat ik van
haar gelezen heb.
Een boek van kleinheid en sloutheid als
van leste.
Een *amant* boek.
Een boek dat er in onze christelijke, onze
zuiver-christelijke lectuur, weten mag.

Aldus in het reeds aangehaalde werk Dr. SCHOKKING.
Welaan, bij Dr. SIKKEL die, naar mijn be-
schieden meening, een machtiger geest dan de
doornae-prediker is, heeft dit laatste geval zich
voorgegaan.
Metterdaad heeft deze begaafde prediker in
die leerrede op 1 Maart al zijn gaven in actie
gebracht.
Het getuigt van fijnen tact in die gedachtenis-
rede, dat de prediker — anders dan een „door
sneeprediker“ zoo licht doet — er betrekkelijk
weinig van zich zelf in spreekt.
Op 1 Maart ving in de Amsterdamsche Ge-
meente de gewone jaarlijksche „lijdenspredi-
king“ aan.
SIKKEL nu hield den aangevoerde tekst.
Uit den tekst heeft hij geïnterpreteerde gedachte
van het tarwegraan, in vs. 24.
Rijk en diep en zoo als Dr. SIKKEL dat ver-
staait, is de toelichting deze gedachte; metter-
daad een openen van het Woord.
En als hij haar dan gaat toepassen, biedt dit
hem tevens de gelegenheid om te denken en
te doen denken.
Te denken wat hij mocht spreken en leeren
en schrijven in de Gemeente van *Bieslinge,
Hylgaard, 's Gravenhage, Amsterdam.*
Kort, duidelijk, ootmoedig en dankbaar.
Een stuk van den strijd van ons gereformeerde
volk op kerkelijk, sociaal en politiek gebied.
Men leze deze leerrede.
Een opbouwend woord, ook opbouwend voor
onze dankbaarheid aan God die ons dezen
medestrijder en medespreker heeft geschonken.
3. H. VAN DIJK, Geref. Pred. te Zaandam, *De
Lampe des Woorden.*
I. Twaalf Schriftoverdenkingen voor Leemkerk
en Huisgezin. Uitgever J. Wistert, Utrecht.
De titels zijn: 1. De eerste Diakenen (Hand.
6: 1-6); 2. Bekering van Saulus (Hand.
9: 1-9); 3. De kruisgeborene van Lystra
(Hand. 14: 8-12); 4. Morgenstond en nacht
(Hervorming) (Jes. 21: 11, 12); 5. De Lofzang
van Maria (Luc. 1: 46-55); 6. De Lofzang
van Zacharias (Luc. 1: 67-79); 7. Gods liefde
tot de wereld (Kerastes) (Joh. 3: 16); 8. Het
ontwaakte zwaard (Zach. 1: 7); 9. Buiten de
poorte (Hebr. 13: 10-16); 10. Jezus graf en
onze graven (Matth. 27: 61); 11. Van U mijn
lot (Paschen); 12. Bijf met ons.
Deze meditatien laten zich met stichtig
lezen, en vooral aan onze leeskerken kan ik ze
van harte aanbevelen.

Verenigingsleven.

ONZE JONGELINGEN.

VIII.

Hoe geheel anders dan wat we in ons vorig
artikel aanhaalden uit de verslagen van Groningen
en Overijssel, klinkt wat men uit Friesland mede-
deelt:
Ons ledental ging ook dit jaar flink vooruit
het steeg tot 108. Dank zij gestadige propaganda
in den Zuidoosthoek kwamen de jongste aan-
sluitingen in hoofdzaak vandaar. Dus begint
sich onze hoop eengermate te realiseren. De
Z.O.-hoek was steeds onze zwakke plek; zoo
gaarne zouden we ook onze Bondsvrienden daar
zullen, opdat ook door de J. V. ingewerkt zou
kunnen worden op het inderdaad beruchte Zuid-
Oostelijk Friesland.
Natuurlijk gaat uitbreiding van Ringental met
de toename van Vereenigingen gepaard. Reeds
steeg het getal tot 20. Een paar dier Ringen
lienen wel is waar nog een paar Vereenigingen
meer in zich op te nemen om krachtig te kunne-
werken, doch over 't algemeen zijn de Friesche
Ringen behoorlijk georganiseerd en maken heusch
leel uit van de Bondsorganisatie.
Het jaarlijksche rapport over den arbeid der
Ringen op hunne vergaderingen wees op ver-
rassende resultaten. De Afdeling meent door
te moeten gaan op den ingeslagen weg en telken
jare den Ringarbeid in rapport te moeten brengen,
ten einde zoo mogelijk den een van den ander
te doen leeren.
Zoo ziet men, dat er voor de organisatie van
Gereformeerde Jongelingen nog heel wat te doen
is, ook in de provincien, waar de toestand het
meest gunstig is.
Maar we noemen als een der oorzaken van
den bloei van den *Gereformeerden Bond* ook het
degeelike orgaan waarover hij beschikt, n.l. het
Gereformeerde Jongelingsblad, dat met zijn
oplage van 7300 exemplaren — voor 9777 leden
— inderdaad wel geschikt is om invloed te
kunnen uitoefenen.
En de invloed dien het in werkelijkheid uit-
oefent, is zeer zeker niet gering. Het blad weet
leiding te geven, niet alleen voor wat betreft
de organisatie en het optreden naar buiten van
de Vereenigingen, maar veel meer nog — en
daar komt het voornamelijk op aan — voor
den inwendigen dienst, voor de wijze waarop
de Vereenigingen haar hoofddoel trachten te
bereiken: overeenkomstig ons calvinistisch volks-
karakter werkzaam te zijn tot het doen kennen
en beïjden der Gereformeerde beginselen voor
Kerk, Staat en Maatschappij.
Het is allerszins te prijzen, dat dit flinke
weekblad, hetwelk voor het merendeel der
nummers 8 pagina's tekst geeft, slechts...
/ 1 per jaar kost voor aangesloten vereenigingen,
en maar / 1.50 voor alle anderen.
Nietgestaande dezen lagen prijs kan men
toch nog een niet te versmaalen winst maken,
zoals blijkt uit het financieel verslag over 1906,
dat een voordelig saldo aanwys van / 559.41.
Veel son er nog van „Onze Jongelingen“ in
het algemeen, en van onze Gereformeerde Jonge-
lingen in het bijzonder, zijn te zeggen. Maar
de bedoeling van deze weinige artikelen over
het leven en streven der Jongelingsvereenigingen
was slechts, een overzicht over haren niet genoeg
te waardeeren arbeid te geven. We hopen dat ons
dit eengermate gelukt is.
En als we dan thans onze reeks artikelen
besluiten, dan doen we dat met het woord, dat
de heer Van Oversteeg verleden jaar op den
Bondsdag te Leeuwarden sprak, toen de jonge-
lingen in zoo grooten getale opgekomen waren,
dat én gebouwen hen niet bevatten kon en ze
dus met recht konden getuigen, dat se tot twee
heiren waren geworden.
Zijn woord luidde toen aldus:
Als wij nu in onze gedachten een 20 ja jaren
teruggaan en ons herinneren, hoe in en der
oanzienlijke achterbuurten van Amsterdam,
in een kil schoollokaal de jongelingen bijeen-
kwamen, blek van de koude, timide over het
geen zij gingen beginnen, en wij vergelijken dit
met den toestand op heden, dan moeten wij
dankbaar zijn, dat het God behaagd heeft, het
mosterdaadige te doen opwassen tot zulk een
grooten boom, dat hij nu als het ware twee
gronden noodig heeft. Daarom was het niet te

veel gevraagd, toen wij straks verzochten te
zingen:
„Springt op van vreugd, verheft Zija lot“.
Uit de Berg.
Ook onder de modernen wordt toch gevoeld,
hoe in de vermenging van kunst en religie een
zeer gevaarlijk element schuilt. Een ingesonden
stuk in de *Hervorming* protesteert daarom tegen
de kunstvoorrecht van gewijde poëzie, door
Mevr. Holtrop van Gelder gegeven:
De godsdienstige bewustheid die geen stichting
heeft kunnen vinden“ in de gewijde kunstavonden,
sintegendeel er pijnlijk door getroffen is“, heeft
naar het mij voorkomt, onbedrieglijk getuigd.
Van de kunst is gezegd dat zij weinig meer is
dan schoone illusie! Dat geldt vooral van die
kunst welke een karakter of een gemoedsstemming
wil vertolken door persoonlijk weergave, m. a. w.
toonspelkunst en declamatie. Hier is schijn in
meer dan één zin! Zichzelf te kunnen loochenen
en te kunnen kruipen in de huid van een ander,
ziedaar een der eerste eischen die men aan een
acteur of declamator stellen moet. Het moet zijn
doel zijn den schijn van werkelijkheid te wekken.
Het is b.v. geen kunst wanneer een jong meisje
een kinderoor heeft te vervullen en reeds „goed“
speelt wanneer zij zich geeft moeds zij is. Dat is
natuur! Maar wanneer de brave en gemoedsrijke
Vellana, die geen vlieg kwak zal doen en de
rechtschapenheid telve is, de rol van den doortrap-
schavuit verrader zoo heeft gespeeld dat een-
voudigen, den schijn voor werkelijkheid aansiet,
in naam van recht en deugd hem te lijf willen,
dan heeft hij kunst gegeven.
Zich hier nu een reden tot ergernis voor de god-
dienstige bewustheid bij de voordrachten van ge-
wijde poëzie. Het heilige wordt nageloot, wordt
gegeven in een schijn. Daarvoor is het te hoog!
De diep-vrome gemoedsheid zal dienstegevoele
pijnlijk gekwetst worden, zoewel bij de Passiespellen
te Oberammergau, als bij de *vertoon* van de
moed, schuldbesef en godsaanbidding in *Elkerlijck*,
als bij het gebed op het tooneel in welk stuk dan
ook. Zelfs een persoonlijkheid als Mevr. Holtrop —
van Gelder, die zich ongetwijfeld in ernstige stem-
ming aan de voordrachten wijf, geeft als decla-
matrice niet anders dan kunst, d. i. schijn, en voor
een schijn is het hoog-heilig... te heilig. De
beoordelaar K. heeft onlangs in de *Hervorming*
sde klasprofetie van Jeremia b.v. weid uitgesproken
op een wijze, die sterk deed denken aan het hyper-
dramatische van het tooneel. Het was te schrei-
ge, te karakteristiek klagerig. Het riekte te veel naar
de planken! Veranderde nu dat deze opmerking
juist is, de declaratieve haar ter harte neem en
zij een volgende maal sprekt meer op intiemge-
dienstigen toon, is dan de zaak in orde? Dan heeft
zij een beteren schijn aangenomen, maar schijn is
het gebleven.
Maar er is nog iets anders. Het heilige is het
waarachtige, de diepste realiteit, het puurste van
het zieleloze zelf. Het heeft een eenige en zelf-
standige waarde en is zoo rein, zoo het goddelijke
zelf, dat elk welgestemd menschenhart er zich van
zelf voor buigt. Wie zal het bosch dat in zijn
lenteoos te pralen staat, met guilandes en lampions
omhangen? Wie zal aan het hoog-heilige zelf nog
een jeraand aanbrengen om het voor menschen
aantrekkelijk te maken?
Maar dat geschiedt bij de gewijde kunstavonden.
Het is daar eigenlijk te doen om het heilige,
en de kunst wordt er als ornament aan toegevoerd
om anderen er voor te winnen. Is het heilige dan
zelf daarvoor niet krachtig genoeg? vraagt het
vrome gemoed ontsied en geërgd. Noo tall
auxilio! Niet met dergelijke hulp! Het schoone
van buitenaf op dergelijke wijze optietlijk aan
het heilige toegevoerd, is er een smet op, is er een
verlaging van. Dat is een moesterbevoord!
Niet dat het heilige en schoone onvermengbaar
groothen zouden zijn, maar het schoone heeft
dan alleen, in verband met het heilige, recht van
bestaan, wanneer de geestdrijf in het heilige als
vanzelf harmonische en schoone vormen schept
(zoals b.v. de Psalmen). Als een versieje er van
buiten af opgelegd, vloekt het er tegen!
Mischien hebben de vroegere Calvinisten en het wel
instinctief gevoeld: het heilige is zichzelf gemoed,
en hebben zij uit vrees van het heilige door het
schoone te ontneeren — zoals zij in de „Roomsche
suppletie“ opmerkten — het schoone ontveerd door
b.v. de banken in de afschuwelijke schavot-kleur
te steken. Uit eerbied voor het heilige een mis-
schieling voor het schoone.
Zij kwamen op een dwaalweg! Maar ook zij die
in onzen tijd het Protestantisch kerkgebouw opie-
ten met beschiederde rampjes, plaatjes en dergel-
ijke, tot verhooying der zichten en tot stemming
van het gemoed! Het meete zinnelijk schoone —
en welk schoone gaat niet door de zinnen? — is
in het kerkgebouw hinderlijk voor de aanbidding
in geest en in waarheid. Rustig moet de omgeving
stemmen, maar niet er op aangelegd zijn om te
treffen door schooneheid.
Het voorstellen van gewijde poëzie door een
acteur of declamator van beroep is m. i. een
misgreep. En het antwoord op de vraag hoe het
toch wel komt, dat zulke voordrachten, zelfs bij
een haast volkomen kunstinstelling als van Mevr.
Holtrop, aan een innig godsdienstig gemoed geen
verfrissend en stichtelijk genot kunnen schenken,
doch slechts ontstemming wekken en ergernis geven,
moet m. i. vooral in de hierboven aangegeven
richting worden gezocht.
Het bovenstaande is een poging — niet meer
dan dat — om wat daarbij onbewust of halfbewust
in zulk een gemoed zal omgaan, tot klaarheid en
uitdrukking te brengen.
Er ligt in dit schrijven zooveel waarheid, er
spreekt zulk een diepe opvatting van de religie
uit, dat we dit getuigenis met hartelijke instem-
ming overnemen.
God wil gediend worden in waarheid en in
geest en daarom is elke nabootsing van het
heilige niet anders dan een profanie.

Officieele Berichten.

Riswyk, 5 Maart. Het was voor onzen
scheidenden leeraar, Dr. E. Kropveld, op Don-
derdag 5 Maart een aangename avond. Eenige
broeders hadden zich tot een commissie gevormd
met het doel, Z.Erw., namens leden, catechisanten
en belangstellenden een aandaken aan te
bieden. Een groote schare had 's avonds het
kerkgebouw gevuld, toen even acht uur Dr.
Kropveld en familie werd binnengeleid. Nadat
de bijeenkomst door den voorzitter der commissie
de gebruikelijke wijze was geopend, werd
door een der broeders een woord gesproken
ter herinnering aan de jaren, welke Z.Erw.
in ons midden mocht zijn, en het vele, dat
hij voor de gemeente heeft moggen doen. Aan
het einde zijner rede overhandigde hij Z.Erw.
een sierlijk album, bevattende de namen der
leden, catechisanten en belangstellenden, (verwij-
tegelijk het aandaken werd onthuld, bestaande
uit een prachtig buffet en hanglamp. Z.Erw.
was door zooveel blijken van gechechtheid zwaar
aantroerd, en dankte de aanwezigen met
bewogen stem, zeggende: „dit is van den Heere
geschied en het is wonderlijk in onse ogen“.
Nadat nog enkele hartelijke woorden waren
gesproken door het hoofd onzer Chr. school en
door Dr. André van Schoorhoven, werd deze
bijeenkomst gesloten met Psalmgezang en gebed.
Na sloop werd door allen van de gelegerde
gebruik gemaakt om Dr. Kropveld en mevrouw
de hand te drukken.

Buitenland
Frankrijk. Uit Madagascar.
Het schijnt dat er betere tijden voor de Zen-
ding op Madagascar zullen aanbreken. Althans
een poging om op Madagascar zelf een demon-
stratie te doen plaats hebben ten gunste van
de politiek, die door den gouverneur Augagneur
gevolgd wordt, is jammerlijk mislukt. Het plan
was om te Tananarivo op Kerstdag een groote
vergadering te houden, waarop een resolutie
moest aangenomen worden die de vijandige gedrags-
lijn van den gouverneur ten opzichte van de
Zending werd goedgekeurd. De bekende advoca-
aat en redacteur Thuillier zou daarbij een
redevoering uitspreken. De man werd echter
ziek, zodat de vergadering niet doorging. De
Christenen uit de inboorlingen zagen daarin de
hand Gods. Doch Thuillier herstelde en op
Zondag 5 Januari werd de aangekondigde ver-
gadering gehouden, die door 1500 menschen
bijgewoond werd. Thuillier kwam nu met zijn
rede, en betoogde dat de Zending schadelijk
werkte, opatristisch was, enz. Ten slotte stelde
hij de resolutie voor, waarbij adhesion betuigd
werd aan het optreden van den te Parijs vertoe-
venden Gouverneur. Al de ambtenaren die in
de zaal waren, stemden door middel van opstaan
er voor. Een door zendingen opgelegd docter
Ramisray vertolkte hierop de rede van den
advocaat in de Madagascische taal, en daarna
werden de inboorlingen tot teken van hunne
instemming verzocht op te staan. Slechts drie
mannen uit de groote massa voldeden hieraan.
Men dacht dat de inboorlingen de zaak niet
goed hadden begrepen en daarom legde Rimi-
sray nog eens uit, waarover het ging; doch
daarna stonden wederom drie mannen op.
De inboorlingen, schoon niet tot de Christe-
nen behorende, wisten zeer goed wat zij ge-
daan hadden, want het dtrial dat opgestaan
was, werd zóó door hunne volksgenooten be-
schimpd en voor lataards uitgescholden, dat de
vergadering moest gesloten worden. Het telegram
dat naar Parijs melden moest, dat er te Tana-
narivo een groote demonstratie ten gunste van
Augagneur had plaats gehad, bleef nu natuur-
lijk achterwege. Het is opmerkelijk, dat ook inboor-
lingen, die niet tot de Christenen te rekenen
zijn, het optreden van den gouverneur zoo
ondubbeldinnig afkeurden.
Aan de andere zijde schrijft de Fransche
zendinglerend, dat in zijn district lang niet
zooveel scholen gesloten werden als verwacht
werd. De helft van zijn scholen bleef behouden.
Ook blijkt het, dat de vervolging de menschen
eer in, dan uit de kerk drijft. Waar hij
vroeger slechts 7 à 8 toehoorders kon vergaderen,
daar zag hij er nu 25 à 30 opkomen. Ook
worden de scholen trouwer bezocht.

Noorwegen. Een adres uit N. Amerika.
Gebrekk aan predikanten. Eene vrije
Theologische faculteit.
Niet minder dan 311 professoren en predi-
kanten der Noorweegsche Lutherse kerk in
N. Amerika hebben zich met een schrijven ge-
richt tot hunne moederkerk naar aanleiding van
den strijd, die in Noorwegen tegen het moder-
nisme gevoerd wordt. Dat schrijven luidt aldus:
„Wij, die met roovele hechte banden en vooral
door de gemeenschappelijke Lutherse heij-
denis met u verbonden zijn, en die met de
echte goederen der Lutherse vrije kerk ge-
zind zijn, hebben de diepgevoelde behoefte
het bij uwen waren zijt uit te spreken:
1. dat wij met grooten zorg en groote smart
waargenomen hebben, dat het fundament der
Lutherse kerk en daarmede de grondwaarheden
des Christendoms, als de leer van de Godheid
van Christus, de ontvangenis van Christus uit
den Heiligen Geest en de opstanding uit den
dood, in toenemende mate in de Kerk van
ons moederland geloofchend worden;
2. dat wij van ganser harte sympathieeren
met dat deel van het Noorweegsche kerkvolk,
dat aan het ware Lutherse geloof vasthoudt;
3. dat ons uw gebed is tot God, dat de
verrezen en ten hemel gevaren Heiland u de
genaele schenke, om met toenemende klaarheid
en kracht manmoedig voor de instandhouding
van het geloof te strijden, voor welken de
heiligen verantwoordelijk zijn, en dat de grond
is, op welke wij met Gods genade de kerk
gebouwd hebben en nog bouwen, om aldus in
staat te zijn de kerk van ons moederland uit
het haar dreigend gevaar te redden.
Noorwegen dreigt gebrek aan predikanten
te zullen krijgen. Er zijn daar een 600 predikants-
plaatsen, doch in de laatste tien jaren waren er
geen candidaten genoeg om de opengevallen
plaatsen te bezetten. Wat is de oorzaak van het
feit, dat steeds minder Noorweegsche jongelieden
zich voorbereiden voor de dienst des Woords?
In den regel kan men zeggen, dat naarmate het
ongeloof toeneemt, ook de lust afneemt om in
de Theologie te studeren. De „Noorweegsche
kerkelijke Courant“ zegt echter, dat in Noor-
wegen het afnemen van het aantal studenten in
de Godgeleerdheid zijn oorzaak heeft in de
kerkonde van de Saatskerk en in den toestand
der Theologische faculteit, waardoor de ouders
der jongelieden en ook de jongelieden zelve,
vreezen moeten, in handen te vallen van leeraars,
welke in fundamentele stukken van de beïjdenis
der kerk afwijken.
Dat pleit voor het Noorweegsche volk. Doch
zou het niet te idealistisch voorgesteld zijn? Wij
meenen van niet. Immers de geloovigen in
de Lutherse beïjdenis niet willen prijsgeven,
hebben de handen ineengeslagen om een vrije
Theologische faculteit te stichten, die uitgaat
van hen die op den bodem der Lutherse beïjdenis
staans. Het is zoo goed als zeker, dat deze
faculteit tot stand komt, en men verzekert
dat de sympathie voor een stichting die de
„eigen hulp der kerk“ genoemd wordt, groot is.
Wij verwachten dat ook uit Noord-Amerika
redelijken financieele steun voor deze faculteit
niet zal uitblijven.

Gemengd Nieuws.
Geticht voor Melanchton. Wij lezen in *De
Wachter*:
In „The A. R. Presbyterian“ deelt Mij. M.
Alexander mede, van haar bezek dat zij bracht aan
het geticht voor melanchton te Blava Likhani,
twaalf mijlen van Sialkot, waaraan wij het volgende
ontleenen.
In dit geticht worden thans 30 patiënten ver-
pleegd: 17 mannen, 10 vrouwen en 3 jongens. De
patiënten zagen er goed uit, en waren bezig met
den dagelijken arbeid. Zoals bekend is, vallen de
door melanchton aangevaste leden van het
lichaam af; de een mist een of meer vingers of
tegen, een ander heeft den neus verloren, terwijl de
huid grau gekleurd is en gerimpeld. Een mel-
anchton lid is gevoelloos, zodat het meermalen

gebeurt dat deze ongelukkigen zich branden son-
der het gewaar te worden dan door den reuk.
In dit geticht waren een bruid en bruidegom,
beide op jaren. De man was er al eenige jaren
gewees; de vrouw betrekkelijk kort. Zij gevoelden
betrekking op elkander en werden in het huwelijk
verbonden. De vrouw had alle vingers verloren,
maar was met de palmen der handen in staat om
haar brood te bakken. De man had van zijne voeten
niet meer dan stompven geboonden, waarop hij
zich voortbewoog op de wijze der vrouwen in
China. Deze twee waren Christenen, maar het
merendeel zijn Mahomedanen en Hindoes. Met
diep medelijken gevoelden zich de bezoekers, toen
zij een blinden Hindu zagen en hem begonen te
vertellen van den Zaligmaker. Heffing ontstak zijn
toorn en liet luide stem horen bij de goden der
Hindoes en liet zich minachtend uit over Jesus.
Hij zeide, dat zijne goden alles voor hem doen
konden en wilden, en dat hij daarom geen behoefte
aan Jesus had.
De drie jongens in dit geticht verpleegd, zijn
kinderen van melanchton ouders, die ook in het
geticht zich bevinden. Verder zijn er nog onder-
scheidene kinderen, die niet door de melanchton
zijn aangevast, maar de ouders kunnen er niet toe
komen om deze kinderen vrijheid te geven zich
elders te vestigen.
Een Indisch meisje is al veertien jaar in het
geticht werkzaam. Haar speciaal werk bestaat
hierin, dat zij de hoofden rein moet houden. De
melanchton heeft haar vooralnog niet aangevast.
De heer Ballantine, een der zendingen, heeft
opgeacht over dit geticht. De Engelsche regering
heeft een voldoende som gelds beschikbaar ge-
steld om voor den heer Ballantine en zijn gezin
een woning te bouwen.
Onkunde in den Bijbel. Eenigen tijd geleden —
zoo schrijft iemand in *The Epworth Herald* —
werd in een der colleges een onderzoek ingesteld
naar de kennis der H. Schrift bij de leerlingen
der laatste twee jaren, de junior en de senior klas.
De vragen waren opgesteld door vijf professoren,
en terstond gegeven na de opening der lessen,
zoodat er geen gelegenheid bestond om vooraf een
en ander te onderzoeken.
De uitslag van dit examen was bedroefd. De
vraag werd onwillekeurig gedaan: „Wat mag toch
de oorzaak zijn, dat het opkomend geslacht zoo
bitter weinig van den Bijbel afweet? Op de vraag:
wie waren de tollenaars? werden de volgende
antwoorden gegeven: „Het waren menschen, die
voorgaven, dat zij Christus liefhadden, en die ge-
minacht werden, omdat zij in hun eerdiensdienst te publiek
waren. Tollenaars waren halve Joden, die daarom
bitter gehaat werden. Zij maakten die secte uit,
die Christus liefhad. Het waren menschen, die zoo
genoemd werden, omdat ze beter gevoelen dan
andere Joden.“ — Het waren Joden en ze werden ge-
haat, omdat zij zondaren waren. — Het waren de
publike aanbidders. Op de vraag: Welke zijn de
historische boeken des Bijbels, gaf één ten an-
woord: Genesis, de Psalmen, de Apostelen.
Eigenaardige antwoorden werden gegeven op de
vraag: waarom werd Daniël in den leeuwkuil
geworpen? „Omdat hij een Christen was.“ — Ter
oorzaak van zijne prediking. — Omdat hij het
Woord van Christus predikte. — Zijn broederen
wenschten hem te doodden en hij werd daar ge-
plaat voor veiligheid. — (Bij de leeuwen voor
veiligheid!) Omdat hij een maand lang drie maal
daags bad. — Hij werd daar in geworpen om zijne
misdaaden. — Omdat hij Christus aanbad. — Om-
dat hij weigerde wijn te drinken.
Een andere vraag: Wat is de betekenis van
het Pascha? werd beantwoord: „De tijd toen zij
Christus doodden.“ — Het heeft betrekking op een
oud Egyptisch feest. — Het doelt op een dood-
engel, die op sekeren tijd over Israel vloog.“
Sommigen wisten zelfs geen weg met de Wet
der Tien Geboden. Een bunnar verklaarde, dat
men daaronder moest verstaan: de Tien Boeken
van den Apostel Moses. Een ander schreef neer:
De decalog (de 10 wetwoorden) zijn de eerste
tien boeken van het Nieuwe Testament.
Op de vraag: Wie was Barabbaas? werden de
volgende antwoorden gegeven: Hij was een Joodsch
schriftgeleerde, die het volk onthaalde. — Hij was
een van de vele dieven, die met Jesus gekruisigd
werden. — Hij was een bekende goeroeprister bij
de Romeinen. — Hij was een berucht man om zijne
verdriving. — Hij was een rijk man, die er openlijk
voor uit kwam, dat hij niet in Jesus geloofde. —
Hij was een schrikkelijke deugniet, die naast
Jesus werd opgehangen toen deze gekruisigd werd.
Onder anderen werd ook gevraagd: Hoe verkreeg
Jacob zijns broeders eerstgeboorterecht? Ziehier de
antwoorden: „Ter wille van zijn krachtige predi-
king.“ — Omdat zijn oude vader blind was. — Door
aan Esau een kooksel te verkoopen, dat hij terug
wilde nemen. — Jacob doodde een jong schaap en
bracht het naar zijn broeder, die blind was. —
Doordat hij boos werd en zijn broeder doodde. —
Door een schapenvecht om te doen.
Iemand meende, dat de naam „geloefde discipel-
niet aan Johannes maar aan Paulus gegeven was.
Velen verklaarden, dat Jesus drie en dertig jaren
niet op aarde had geleefd, maar onder het volk
werkzaam was geweest. Sommigen gaven aan
Maria's echtgenoot den naam van Jacob en Johannes.
WINKEL.

Voortzetting.

DE KLOKKETOREN.

III.
HOOGGEZETEN.
Nu moet ik, eer ik verder laat vertellen, den
vrienden even verhalen hoe de zaken in Europa
toen stonden. Anders begrijpen ze misschien
niet wat verder volgt.
Ge moet dan weten dat er destijds in Oostenrijk
een keizerin regeerde, die Maria Theresia heette.
Zij kon het maar niet vergeten, dat Oostenrijk
aan Pruisen Silesië had verloren, en trachtte
dat terug te krijgen. Zij had daarbij tot bond-
genooten keizerin Elizabeth van Rusland en
den Saksischen keurvorst, die ook in den
vorigen oorlog geleden had. Frankrijk wist zij
mede te winnen.
Maar de koning van Pruisen, Frederik de
Grote, zag het aankomen en begon den oorlog
die zeven jaren zou duren. Hij rukt met zijn
leger in Saksen, maakte zich meester van de
hoofdstad Dresden en dwong het Saksische
leger zich over te geven. Ook de Oostenrij-
kers werden geslagen.
Er werd ontzettend veel gevochten vier jaren
lang. Toen in 't jaar 1760 was de koning van
Pruisen in 't eerst ongelukkig. Hij verloor
3 Juli weer voor Dresden om dat te belegeren,
doch daarna gelukte het hem niet er in te
komen. De vrienden willen dien tijd, Juli 1760,
wel onthouden, want juist daaruit valt veel te
vertellen, gelijk we hooren zullen. Ik wil er
alleen nog bijvoegen, dat nu veel strijd in 1763
te Hubertsburg vrede werd gesloten, waarbij
ieder behield wat hij voor dien oorlog had
bezeten. Er was dus met al het bloedvergieten
niets gewonnen, ook na zeven jaar krijg.
En nu geven we weder onzen verteller het
woord.
De stad Dresden, onze schoone hoofdstad,
zag er nu veertig jaar of zoo geleeden, niet
volkomen uit als thans. Vooral kan dat
gezegd worden van de Kruisker, die er nu
geheel anders uitziet dan vroeger.